

Quản lý hoạt động xây dựng kế hoạch dạy học môn Đạo đức lớp 3 của tổ chuyên môn, trường tiểu học

Cô Trần Bảo Quân*

*Học viên Cao học – Trường Đại học Trà Vinh

Received: 28/8/2024; Accepted: 14/9/2024; Published: 25/9/2024

Abstract: From the research results, the article presents some theoretical issues on Management of activities in building Ethics teaching plan for grade 3 by professional groups in primary schools

Keywords: Management, Ethics teaching plan, grade 3, professional group

1. Đặt vấn đề

Tổ chuyên môn (TCM) là đơn vị hoạt động cơ bản và quyết định chất lượng đào tạo của nhà trường tiểu học. Thông qua hoạt động TCM không chỉ chất lượng nhà trường thay đổi mà chất lượng bản thân người GV trực tiếp giảng dạy ở lớp với các năng lực sư phạm của bản thân cũng được thay đổi theo hướng tích cực. TCM là đầu mối để Hiệu trưởng quản lý nhiều mặt, nhưng chủ yếu vẫn là hoạt động chuyên môn, tức là hoạt động dạy học (DH) trong trường hay những hạn chế về năng lực. Những điều này làm cho hoạt động của TCM kém hiệu quả, ảnh hưởng sâu sắc đến công tác lãnh đạo và quản lý của CBQL trong nhà trường và đặc biệt là ảnh hưởng đến kết quả dạy học-giáo dục. Do đó, việc nghiên cứu TCM tham gia xây dựng kế hoạch DH môn Đạo đức lớp 3 của các trường tiểu học là hết sức cần thiết. Từ đó, tác giả trình bày kết quả nghiên cứu này thông qua bài viết một số vấn đề lý luận về quản lý hoạt động xây dựng kế hoạch DH môn Đạo đức lớp 3 của TCM trường tiểu học.

2. Nội dung nghiên cứu lý luận

2.1. Khái niệm TCM

Khái niệm TCM được thể hiện rõ trong Điều 14, Điều lệ trường tiểu học theo Thông tư số 28 /2020/ TT-BGDĐT ngày 4/9/2020 của Bộ trưởng BGD&ĐT.

TCM được thành lập với mục tiêu thảo luận, nghiên cứu và phát triển các cách tiếp cận mới trong giảng dạy và chương trình giáo dục. Hoạt động của TCM bao gồm sự hợp tác trong việc thảo luận, nghiên cứu tài liệu, thiết kế chương trình dạy học, đánh giá và cải thiện các PPDH. Ngoài ra, TCM cũng chia sẻ tài liệu và tài nguyên giảng dạy, hỗ trợ lẫn nhau trong giảng dạy và quản lý lớp học. Mục tiêu của TCM là thúc đẩy sự tiến bộ và đổi mới trong lĩnh vực giáo dục, giúp cải thiện hiệu quả và hiệu quả dạy học.

TCM là một đơn vị quan trọng trong nhà trường, có trách nhiệm thực hiện toàn bộ các hoạt động giáo dục

(HĐGD) đối với GV và HS trong nhà trường. TCM hợp tác chặt chẽ với các tổ chức khác trong trường, dưới sự quản lý và chỉ đạo của hiệu trưởng. Nhiệm vụ chính của TCM là hỗ trợ hiệu trưởng điều hành và tổ chức thực hiện các hoạt động sư phạm và nghiệp vụ.

2.2. Yêu cầu hoạt động TCM ở trường tiểu học

Trong trường tiểu học, TCM là nơi trực tiếp thực hiện mọi chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước, của Bộ GD&ĐT, của Sở GD&ĐT, của địa phương, của nhà trường về giáo dục, là nơi trực tiếp thực hiện mọi quá trình tổ chức, chỉ đạo HĐGD nhằm nâng cao CLDH trong nhà trường theo yêu cầu đổi mới hoạt động TCM theo chương trình GDPT 2018. Vì vậy, mọi hoạt động của TCM nếu được quản lý tốt thì sẽ nâng cao CLDH bộ môn và chất lượng giáo dục trong nhà trường theo yêu cầu đổi mới hoạt động TCM theo chương trình GDPT 2018.

- Đổi mới thảo luận các nội dung chuyên môn có liên quan giữa hai lần sinh hoạt chuyên môn (SHCM) định kì. Nội dung sinh hoạt chuyên môn SHCM phải cụ thể, thiết thực và do chính GV, CBQL giáo dục đề xuất, thống nhất và thực hiện;

- Đổi mới thảo luận các bài học trong SGK, tài liệu hướng dẫn học/hướng dẫn HĐGD; thống nhất những nội dung cần điều chỉnh, làm cho nội dung các bài học trong SGK, tài liệu học cập nhật, phù hợp với đặc điểm của HS, phù hợp với vùng miền; nâng cao năng lực sư phạm, năng lực nghề nghiệp cho GV;

- Đổi mới thảo luận về hướng dẫn HS sắp xếp các dụng cụ học tập (có sẵn/tự làm) để bổ sung hoặc thay thế các dụng cụ học tập; trang trí, sắp xếp dụng cụ học tập trong góc học tập (nếu có). Ngoài ra TCM còn đổi mới trao đổi kinh nghiệm tổ chức các hoạt động phát huy vai trò chủ động tích cực của HS;

Trao đổi kinh nghiệm đánh giá quá trình và kết quả học tập của HS; Các hoạt động hành chính, sự vụ khác trong nội dung hoạt động của TCM theo quy định của

điều lệ/quy chế nhà trường.

2.3. Môn Đạo đức lớp 3 theo Chương trình GDPT 2018

Theo Chương trình GDPT môn Giáo dục công dân (GDCD) thì: “GDCD (môn Đạo đức ở cấp tiểu học, môn GDCD ở cấp THCS, môn Giáo dục kinh tế và pháp luật ở cấp THPT) giữ vai trò chủ đạo trong việc giúp HS hình thành, phát triển ý thức và hành vi của người công dân. Thông qua các bài học về lối sống, đạo đức, pháp luật, kinh tế, môn GDCD góp phần bồi dưỡng cho HS những phẩm chất chủ yếu và năng lực cốt lõi của người công dân, đặc biệt là tình cảm, niềm tin, nhận thức, cách ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật, có kĩ năng sống và bản lĩnh đề học tập, làm việc và sẵn sàng thực hiện trách nhiệm công dân trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và hội nhập quốc tế. Ở giai đoạn giáo dục cơ bản: Đạo đức và GDCD là các môn học bắt buộc. Nội dung chủ yếu của môn học là giáo dục đạo đức, kĩ năng sống, pháp luật và kinh tế. Những nội dung này định hướng chính vào giáo dục về giá trị bản thân, gia đình, quê hương, cộng đồng, nhằm hình thành cho HS thói quen, nề nếp cần thiết trong học tập, sinh hoạt và ý thức tự điều chỉnh bản thân theo các chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật”. Ở giai đoạn giáo dục cơ bản, nội dung môn Đạo đức (cấp tiểu học) và môn GDCD (cấp THCS) được xây dựng theo hướng đồng tâm và phát triển, dựa trên các mạch nội dung GD ĐĐ, kĩ năng sống, kinh tế, pháp luật và xoay quanh các mối quan hệ của con người với bản thân và người khác, với cộng đồng, đất nước, nhân loại, công việc và môi trường tự nhiên; mở rộng và nâng cao dần từ cấp tiểu học đến cấp THCS... Chương trình môn GDCD được xây dựng theo hướng mở. Chương trình chỉ quy định những yêu cầu cần đạt; những nội dung DH cơ bản, cốt lõi cho mỗi cấp học, lớp học nhằm đáp ứng yêu cầu cần đạt; những định hướng chung về phương pháp giáo dục và đánh giá kết quả giáo dục. Căn cứ vào các yêu cầu cần đạt và định hướng chung của chương trình, các tác giả sách giáo khoa, cơ sở giáo dục và GV môn Giáo dục công dân chủ động, sáng tạo trong quá trình thực hiện và phát triển chương trình”. Như vậy với môn Đạo đức ở tiểu học được xây dựng theo hướng mở. Chương trình chỉ quy định những yêu cầu cần đạt và những nội dung cốt lõi cho mỗi cấp học, lớp học; theo sách giáo khoa GV môn Đạo đức ở tiểu học chủ động, sáng tạo trong quá trình thực hiện dạy học. Về nội dung giáo dục đạo đức lớp 3 có 5 chủ đề: Yêu nước; Nhân ái; Chăm chỉ; Trung thực; Trách nhiệm.

2.4. Xây dựng kế hoạch DH môn Đạo đức lớp 3 của

TCM

Để quản lý xây dựng kế hoạch hoạt động TCM, Hiệu trưởng chỉ đạo tổ trưởng chuyên môn, căn cứ vào kế hoạch năm học của nhà trường tiến hành xây dựng kế hoạch SHCM cho tổ theo tháng, tuần và trình BGH nhà trường phê duyệt, kế hoạch được công khai, thông báo đến từng TCM, từng GV trong tổ, đồng thời được tổ chức triển khai thực hiện. Để buổi SHCM đạt hiệu quả và có chất lượng, thì trong kế hoạch giáo dục phải xác định rõ những vấn đề trung tâm để GV hiểu rõ, trao đổi bàn bạc khi tham dự sinh hoạt chuyên môn. Trong sinh hoạt chuyên môn, tổ trưởng chuyên môn là người chủ động tổ chức, điều khiển, tạo điều kiện cho mọi thành viên tham dự sinh hoạt chủ động phát biểu ý kiến, chỉ ra được những mặt làm được, chưa được theo nội dung sinh hoạt từ đó đề xuất những biện pháp khắc phục để nâng cao chất lượng hoạt động tổ chuyên môn. Nội dung kế hoạch:

-TCM xây dựng DH môn Đạo đức lớp 3 của TCM (theo năm học, học kỳ, tháng):

-TCM xây dựng khung kế hoạch DH môn Đạo đức lớp 3

- TCM xây dựng kế hoạch DH môn Đạo đức lớp 3 theo các chuyên đề, chủ đề, tích hợp giáo dục KNS, An toàn giao thông.

- Tổ trưởng TCM tổ chức phân công nhiệm vụ GV trong tổ.

- Tổ chức SHCM ở các TCM là vấn đề sinh hoạt, thực hiện chuyên môn của lãnh đạo TCM, của GV theo chức trách nhiệm vụ được giao;

- Thông qua tổ chức sinh hoạt TCM các thành viên trong tổ thể hiện sự trao đổi, học hỏi về chuyên môn, nghiệp vụ;

2.5. Tổ chức triển khai KHDH môn Đạo đức lớp 3 của TCM về phương pháp và hình thức DH môn Đạo đức lớp 3

Phương pháp tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 thường được thực hiện thông qua hai phương pháp chủ yếu, đó là:

- Thứ nhất, tổ chức DH nội dung giáo dục đạo đức thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng phương pháp DH trên lớp; các nội dung theo chương trình sách giáo khoa môn Đạo đức lớp 3 của Bộ sách Chân trời sáng tạo.

- Thứ hai, tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 bằng phương pháp các hoạt động ngoài giờ lên lớp, bao gồm các hoạt động trong và ngoài nhà trường, hoạt động trải nghiệm ở lớp 3. Mỗi phương pháp tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 bằng các phương pháp này cần đảm bảo những nguyên tắc riêng, được thực hiện

theo những hình thức riêng và được đánh giá bằng những phương pháp, công cụ riêng như: sinh hoạt lớp, HĐGD theo chủ đề môn Đạo đức lớp 3.

- Về hình thức tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3, cần sử dụng nhiều hình thức tổ chức đa dạng, phong phú, nhằm giúp HS có cơ hội thực hành những kiến thức, kỹ năng đã tiếp nhận từ môn học. Theo Sổ tay hướng dẫn GDĐĐ cho HS do Vụ Giáo dục Chính trị và Công tác HS, sinh viên Bộ GD – ĐT; tác giả thấy có một số hình thức hoạt động phổ biến và có hiệu quả trong tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 có thể vận dụng như:

+ *Tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 bằng hình thức Trò chơi*: Là một loại hình hoạt động giải trí, thư giãn; là món ăn tinh thần nhiều bổ ích và không thể thiếu được trong cuộc sống con người nói chung và đặc biệt với HS nói riêng, những trò chơi phù hợp có tác dụng GD rất tích cực.

+ *Tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 bằng hình thức Hội thi*: Là một trong những hình thức tổ chức hấp dẫn, lôi cuốn HS và đạt hiệu quả cao trong việc giáo dục, rèn luyện và định hướng giá trị cho HS

+ *Tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 bằng hình thức diễn đàn*: Là nơi để mọi người cùng tham gia bày tỏ ý kiến, quan điểm của mình về một vấn đề nào đó.

+ *Tổ chức DH môn Đạo đức lớp 3 bằng hình thức thông qua tiểu phẩm*: Thường được dùng để chỉ những vở kịch ngắn được viết ra để trình diễn trên sân khấu. Nội dung của tiểu phẩm có thể là câu chuyện xoay quanh một tình huống, một biến cố nhỏ, và có ít lời thoại càng tốt.

2.6. Chỉ đạo triển khai thực hiện kế hoạch DH môn Đạo đức lớp 3 của TCM

Chỉ đạo triển khai thực hiện kế hoạch hoạt động TCM ở trường tiểu học theo chương trình GDPT 2018, chính là khâu chỉ đạo hoạt động TCM trong trường theo chức năng thứ ba trong quản lý.

Theo đó, căn cứ KHGD chung của nhà trường Hiệu trưởng chỉ đạo xây dựng quy chế hoạt động chuyên môn và kế hoạch HĐCM của trường tiểu học mình quản lý. Đây là hệ thống các quy định mang tính chuẩn mực và pháp lý, có tác dụng hướng dẫn HĐDH, giáo dục HS, tạo sự nhất quán trong các hành động chuyên môn của GV trong nhà trường; nó là cơ sở cho việc hình thành nề nếp, kỷ cương trường học, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và chất lượng hoạt động TCM. Vì vậy, trong trường tiểu học các chủ thể quản lý là Hiệu trưởng (phạm vi toàn trường), là tổ trưởng (phạm vi TCM), cần chỉ đạo và quản lý tốt việc thực hiện quy chế hoạt động TCM, đó là điều kiện cơ bản, để đảm bảo và nâng cao CLDH, giáo dục HS.

2.7. Kiểm tra, đánh giá triển khai thực hiện KH DH môn Đạo đức lớp 3 của TCM

Căn cứ KHGD chung của nhà trường, TCM KTĐG triển khai thực hiện hoạt động TCM ở trường tiểu học theo chương trình GDPT 2018; KTĐG hoạt động chuyên môn của GV là một trong những chức năng, nhiệm vụ hết sức quan trọng của các chủ thể quản lý giáo dục mà trước hết là Hiệu trưởng, Phó Hiệu trưởng phụ trách chuyên môn và trực tiếp là tổ trưởng chuyên môn. Thực hiện tốt công tác này giúp cho hoạt động quản lý chuyên môn triển khai thực hiện kế hoạch DH môn Đạo đức lớp 3 được thực hiện một cách khép kín và hoàn chỉnh; qua đó giúp các chủ thể quản lý kịp thời phát hiện những hạn chế, thiếu sót trong việc thực thi nhiệm vụ của tất cả GV trong tổ chuyên môn; để có hướng điều chỉnh khắc phục bất cập, góp phần nâng cao CLDH môn Đạo đức lớp 3 của tổ chuyên môn.

3. Kết luận

Hoạt động TCM trong trường tiểu học là hoạt động giảng dạy của GV cũng như HĐGD khác của nhà trường, được hiệu trưởng phân công, mà các thành viên trong tổ phải thực hiện đầy đủ theo quy định của trường và ngành GD&ĐT. Đây là hoạt động quan trọng trong việc nâng cao CLGD của mỗi trường, nó đòi hỏi tuân thủ nội dung chương trình của Bộ GD&ĐT, đồng thời có sự vận dụng linh hoạt, sáng tạo cho phù hợp với điều kiện và tình hình HS ở mỗi địa phương. Vì vậy, XDKH DH môn Đạo đức lớp 3 của TCM tại các trường tiểu học là rất quan trọng; đòi hỏi cả quá trình lâu dài, thường xuyên và liên tục, đòi hỏi tất cả thành viên trong TCM phải có tinh thần và trách nhiệm cao; từ đó có biện pháp để giáo dục HS thành những người con tốt, người có ích cho xã hội góp phần giáo dục HS hoàn thiện hơn cả về trí dục lẫn đạo đức.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư 27/2020/TT-BGDĐT về Quy định đánh giá HSTH*. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư 28/2020/TT-BGDĐT ban hành Điều lệ trường tiểu học*. Hà Nội
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014), *Thông tư số 04/2014/TT-BGDĐT về quy định quản lý hoạt động GD ngoài giờ lên lớp*. Hà Nội.
5. Quốc hội (2019), *Luật Giáo dục Bổ sung, sửa đổi 2019*. Hà Nội